

TZ: Genderové nerovnosti v české společnosti stále přetrvávají. Jejich řešení je prioritou zmocněnkyně vlády pro lidská práva

Praha, 14. listopadu 2022 – Česká republika se v rámci Indexu rovnosti žen a mužů za rok 2022 umístila na 23. místě z 27 zemí EU. Vyplývá to z výsledků Indexu rovnosti žen a mužů za rok 2022. Největším problémem v ČR je podle Indexu absence žen v rozhodovacích pozicích a nerovnosti na trhu práce. V důsledku dopadů ruské agrese na Ukrajině, rostoucí inflace a energetické chudoby je třeba řešit ekonomické nerovnosti a sociální aspekt úsporných opatření.

Hodnocení rovnosti žen a mužů v ČR

Výsledky aktuálního Indexu rovnosti žen a mužů 2022 ukázaly, že Česká republika v hodnocení genderové rovnosti výrazně zaostává pod průměrem EU. Index sestavuje Evropský institut pro rovnost žen a mužů (EIGE) a vychází z více než 30 indikátorů. V letošním vydání indexu ČR dosahuje skóre 57,2, průměr EU činí 68,6. Oproti předchozímu roku si ČR polepšila o 0,5 bodu. Nejmenší míra nerovností mezi muži a ženami je tradičně ve Švédsku, Dánsku, Nizozemsku a Finsku.

K obdobným zjištěním dospěla i Zpráva za rok 2021 o rovnosti žen a mužů, kterou příští týden projedná vláda ČR.

K mírně pozitivnímu vývoji došlo zejména v těchto oblastech:

- Pokračuje snižování rozdílu v průměrných mzdách žen a mužů (tzv. gender pay gap) – v roce 2021 vydělávaly ženy v průměru o 16,4 % méně než muži. Přitom ještě v roce 2015 činil rozdíl 22,5 % v neprospěch žen.
- Mírně roste zastoupení žen v politice. Volby do poslanecké sněmovny v roce 2021 i komunální volby v roce 2022 přinesly dosud nejvyšší zastoupení žen mezi zvolenými. Do sněmovny bylo zvoleno 25 % žen, do zastupitelstev obcí 29 % žen.
- Pandemie covid-19 a související hospodářská krize neměla negativní dopad na nezaměstnanost žen a mužů.
- Roste mediální i politická pozornost věnovaná řešení domácího a sexuálního násilí.

Genderové nerovnosti přetrvávaly či se prohloubily v následujících oblastech:

- Od podzimu 2021 dochází k růstu cen energií, služeb a zboží. Energetická chudoba a nárůst inflace ohrožují především nízkopříjmové domácnosti, převážně samoživitelky a seniorky.
- Příjmová chudoba vzrostla od konce roku 2021 z 9 % na momentálních 16 % v květnu 2022. Nejvíce ohrožené jsou seniorky (čelí 3x většímu riziku příjmové chudoby než senioři) a samoživitelky a samoživitelé (ženy tvoří 90 % samoživitelů).
- Během pandemie vzrostl počet případů domácího násilí evidovaný organizacemi poskytujícími pomoc obětem. V roce 2021 policie evidovala dosud největší počet případů znásilnění (773).

Priority zmocněnkyně vlády pro lidská práva

„Vláda si ve svém programovém prohlášení stanovila řadu závazků souvisejících s rovností žen a mužů. Jedná se o podporu částečných úvazků a dostupnosti míst ve školkách a dětských skupinách, zlepšení ochrany obětí domácího a sexuálního násilí či zajištění vstřícnějšího přístupu k rodičkám během porodů. Tyto závazky jsou také uvedeny ve strategii rovnosti žen a mužů, kterou bych ráda v následujících letech realizovala v praxi,“ říká zmocněnkyně vlády pro lidská práva Klára Šimáčková Laurenčíková.

- Odstraňování nerovností na trhu práce

„Index je důležitý kompas, který nám ukazuje, kde s genderovou rovností stojíme. Ale vždy je nutné čísla spojovat s konkrétními životy žen a mužů a jejich příběhy. V evropském srovnání jasně vidíme, že si v oblasti rovnosti žen a mužů nevedeme dobře. Za zásadní považují především podporu rovnosti žen a mužů na trhu práce. Vláda již schválila zvýhodnění částečných úvazků či rychlejší čerpání rodičovského příspěvku. Nyní je důležité zajistit dostatečný počet míst ve školkách a dětských skupinách a umožnit rychlejší návrat z rodičovské. Ráda bych také otevřela diskusi o lepší vymahatelnosti práva na rovnou odměnu. Ženy u nás stále vydělávají v průměru o 7 tisíc Kč měsíčně méně než muži. Pomohlo by například zavedení nároku zaměstnanců a zaměstnankyň na informaci o průměrné mzdě na srovnatelné pozici u jednoho zaměstnavatele,“ doplňuje **Klára Šimáčková Laurenčíková**.

- Zlepšení ochrany obětí domácího a sexuálního násilí

„V oblasti zlepšení ochrany obětí domácího a sexuálního násilí se chceme zaměřit na sjednocení přístupu veřejných institucí k obětem. Náš právní řád s pojmem domácí násilí pracuje na řadě míst, nikde jej však nedefinuje. V praxi to vede k různému výkladu ze strany soudů, policie, orgánů sociálně právní ochrany dětí a dalších profesí. Proto připravujeme zákon, který by domácí násilí definoval a posiloval ochranu obětí,“ říká **ředitel Odboru rovnosti žen a mužů Radan Šafařík**.

- Sociální aspekt úsporných opatření

„V neposlední řadě je potřeba důsledně vyhodnocovat dopady plánovaných úsporných opatření na rovnost žen a mužů či zranitelné skupiny společnosti. Ekonomické nerovnosti v praxi znamenají, že ženy, matky samoživitelky, přemýšlí, jaké jídlo si mohou dovolit a za co koupí školní potřeby pro své děti. V důsledku rostoucí inflace a energetické chudoby je potřeba řešit ekonomické nerovnosti o to naléhavější. Národní ekonomická rada vlády přišla se sérií doporučení, kterými se vláda zabývá. Běží například diskuse o zkrácení rodičovské dovolené a snížení rodičovského příspěvku, zavedení školného na vysokých školách či snížení podpory v nezaměstnanosti. Považuji za důležité, aby přijímaná opatření neprohlubovaly stávající sociální nerovnosti,“ upozorňuje **Klára Šimáčková Laurenčíková**.

„Hospodářské a sociální krize mívají zásadnější dopady na ženy a stávající situace není výjimkou. Doporučení NERV bohužel dopady nerovností žen a mužů ignorují a může se stát, že ještě ve skutečnosti prohloubí. Proto považují za zásadní, aby do diskusí o úsporných opatřeních byl zahrnut také občanský sektor, který v praxi vidí, jaký dopad opatření mají na životy konkrétních lidí,“ říká **Marta Smolíková, předsedkyně České ženské lobby a místopředsedkyně Rady vlády pro rovnost žen a mužů**.

Hlavní priority pro rok 2023

- 1) Podpora rovnosti žen a mužů na trhu práce
  - Zvýhodnění částečných úvazků, podpora práce na dálku, dostupnost míst ve školkách a dětských skupinách, umožnění rychlejšího návratu z rodičovské dovolené.
  - Lepší vymahatelnost práva na rovnou odměnu – zavedení nároku na informaci o průměrné mzdě na srovnatelných pozicích.
- 2) Zlepšení ochrany obětí domácího a sexuálního násilí
  - Přijetí nového zákona o domácím násilí za účelem sjednocení přístupu pomáhajících profesí.
  - Náprava definice trestného činu znásilnění tak, aby byl založen na absenci souhlasu oběti.
  - Prevence sexuálního násilí a kybernásilí na školách.

3) Sociální aspekt úsporných opatření

- Vyhodnocování plánovaných úsporných opatření z hlediska dopadu na rovnost žen a mužů a dopadu na zranitelné skupiny společnosti.

Více informací o Indexu naleznete zde: [Czechia | 2022 | Gender Equality Index | European Institute for Gender Equality \(europa.eu\)](#)

Sledovat aktuality můžete také na facebooku Odboru rovnosti žen a mužů Úřadu vlády ČR: [@tojerovnost](#) a webové stránce [www.tojerovnost.cz](#), aktuality k Indexu naleznete na Twitteru pomocí hashtagu [#EGEF2022](#)

Kontakt pro média: Lenka Čermáková, tel.: 722 972 691, e-mail: cermakova.lenka@vlada.cz